

HAPI - SZYMON ŁODYGA

BIURO OPRACOWAŃ GEODEZYJNYCH I OBSŁUGI INWESTYCJI

ul. Mrówcza 165C, lok.3B, 04-768 Warszawa, NIP: 952-191-25-53 Regon : 142378234

e-mail: szymon.lodyga@gmail.com; tel.: 0-503-912-552

**KONCEPCJA STREFY PODEJŚCIA KOŃCOWEGO I STARTU (FATO)
Z POWIERZCHNIAMI OGRANICZAJĄCYMI PRZESZKODY ORAZ DROGĄ
KOŁOWANIA ŚMIGŁOWCA W POWIETRZU, JAK RÓWNIEŻ NIEZBĘDNĄ
INFRASTRUKTURĄ LOTNISKOWĄ PRZY BAZIE LOTNICZEGO POGOTOWIA
RATUNKOWEGO NA LOTNISKU WROCŁAW-STRACHOWICE**

PRZEDMIOT OPRACOWANIA:	Opracowanie koncepcji lokalizacji, kształtu, rozmiaru oraz sposobu oznakowania dziennego i nocnego FATO wraz z powierzchniami ograniczającymi.
NAZWA I ADRES OBIEKTU:	PORT LOTNICZY WROCŁAW S.A. (PLWSA) UL. GRANICZNA 190, 54-530 WROCŁAW
ZAMAWIAJĄCY:	LOTNICZE POGOTOWIE RATUNKOWE (LPR) UL. KSIĘŻYCOWA 5 01-934 WARSZAWA
NR ZAMÓWIENIA:	Umowa z dnia 30.10.2024 r.

Imię i nazwisko	Podpis	Data
mgr inż. Szymon Łodyga		

Spis treści

Spis treści	2
1. Przedmiot opracowania	3
2. Zakres opracowania.....	3
3. Podstawa opracowania	3
4. Parametry infrastruktury przyjęte do analizy	4
5. Analiza możliwości wyznaczenia kierunków podejść dla FATO	5
6. Koncepcja realizacji	5
7. Ograniczenia operacyjne	9
8. Spis załączników i rysunków	9

1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem opracowania jest analiza obszaru w otoczeniu bazy Lotniczego Pogotowia Ratunkowego na terenie Portu Lotniczego Wrocław S.A., w celu określenia lokalizacji, wymiarów, kształtu oraz sposobu oznakowania dziennego i nocnego strefy podejścia końcowego i startu (FATO), wyznaczenia powierzchni ograniczających przeszkody oraz lokalizacji nowej drogi kołowania TWY F2 i trasy kołowania śmigłowców w powietrzu zgodnie z CS HPT-DSN oraz oznakowania skrzyżowania dróg kołowania TWY F1 (TWY F*) z TWY B2 na podstawie CS ADR-DSN.

Ze względu na trwającą rozbudowę infrastruktury PLWSA i planowane w najbliższym czasie zmiany nazewnictwa na potrzeby niniejszej dokumentacji symbolem „*” oznaczono istniejące nazwy TWY, a dla projektowanej infrastruktury zastosowano nazewnictwo bez symbolu „*“.

2. Zakres opracowania

Opracowanie obejmuje:

1. Wykonanie pomiarów geodezyjnych obiektów wysokościowych w zakresie 3386 m w okolicy obszaru przewidywanej lokalizacji FATO;
2. Przeprowadzenie uzgodnień z Lotniczym Pogotowiem Ratunkowym na podstawie wykonanych pomiarów geodezyjnych mających na celu określenie optymalnej lokalizacji FATO;
3. Wykonanie analizy możliwych parametrów lądowiska dla uzgodnionej lokalizacji wraz z określeniem współrzędnych HRP (lokalizacja i wysokość), kierunków głównych i płaszczyzn ograniczających zgodnych z wymaganiami dokumentów normatywnych (EASA);
4. Wykonanie mapy przeszkód powietrznych ścieżki startu i schodzenia oraz nachyleń bocznych ochronnych na podkładzie mapowym w skali 1:5000 z uwzględnieniem płaszczyzn ograniczających portu lotniczego Wrocław oraz ich ewentualnych kolizji;
5. Wykonanie profilu wysokościowego (1:22,2) po osi podłużnej lądowiska w zakresie 3386m od krawędzi strefy bezpieczeństwa SA;
6. Wykonanie załącznika opisowo-graficznego z wytycznymi dotyczącymi:
  - elementów(przeszkód) wymagających usunięcia, zmiany lokalizacji, przebudowy lub oznakowania, jeśli wystąpi taka potrzeba;
7. Wykonanie załącznika opisowo-graficznego z wytycznymi dotyczącymi:
  - realizacji strefy podejścia końcowego i startu (FATO) wraz z infrastrukturą zawartą w pkt. 1 opracowania.

3. Podstawa opracowania

1. Umowa z dnia 30.10.2024 r.
2. wizja lokalna

3. dokumentacja uzyskane od Inwestora oraz Portu Lotniczego Wrocław S.A.
4. ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2018/1139 z dnia 4 lipca 2018 r. w sprawie wspólnych zasad w dziedzinie lotnictwa cywilnego i utworzenia Agencji Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Lotniczego oraz zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 2111/2005, (WE) nr 1008/2008, (UE) nr 996/2010, (UE) nr 376/2014 i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/30/UE i 2014/53/UE, a także uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 552/2004 i (WE) nr 216/2008 i rozporządzenie Rady (EWG) nr 3922/91,
5. Rozporządzenie Komisji (UE) nr 139/2014 z dnia 12 lutego 2014 r. ustanawiające wymagania oraz procedury administracyjne dotyczące lotnisk zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008 wraz z rozporządzeniami zmieniającymi;
6. „Specyfikacje certyfikacyjne (CS) i materiały zawierające wytyczne (GM) do projektowania zlokalizowanych na lotniskach objętych wymaganiami rozporządzenia (EU) 2018/1139 naziemnych lotnisk VFR dla śmigłowców” wydanie 1 - Decyzja nr 2019/012/R z dnia 23 maja 2019 r.,
7. „Specyfikacje certyfikacyjne (CS) i materiały zawierające wytyczne (GM) do projektowania lotnisk” wydanie 6 - Decyzja nr 2022/006/R z dnia 25 lutego 2022 r.
8. Załącznik 14 „Lotniska” tom II „Lotniska dla śmigłowców” do Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym, sporządzonej w Chicago dnia 7 grudnia 1944 r., ogłoszony w załączniku do obwieszczenia nr 18 Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego z dnia 2 lipca 2021 r. w sprawie ogłoszenia tekstu Załącznika 14, tomu II do Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym, sporządzonej w Chicago dnia 7 grudnia 1944 r. (Dz. Urz. ULC poz. 42) (w brzmieniu z dnia 2 lipca 2021 r.).

4. Parametry infrastruktury przyjęte do analizy

Do analizy przyjęto śmigłowiec obliczeniowy eksploatowany obecnie przez Lotnicze Pogotowie Ratunkowe tj. Eurocopter EC135 P3 o parametrach technicznych:

- Średnica wirnika - 10,40 m;
- Długość kadłuba 10,20 m;
- Długość kadłuba z wirnikiem głównym - 12,26 m;
- Największa szerokość podwozia (UCW) – 2,0 m;
- Szerokość kadłuba 1,56 m;
- Wysokość 3,81 m.
- Maksymalna masa do startu (MTOM) 2980 kg;

Do celów analizy przyjęto parametry umożliwiające obsługę wyżej wymienionego śmigłowca.

Główne parametry strefy podejścia końcowego i startu (FATO) przy założeniu operacji lotniczych VFR wykonywanych w dzień i w nocy są następujące:

- główne podejście o nachyleniu 1: 22,2;

- boczne nachylenie ochronne 1:1;
- rozbieżność płaszczyzn głównych 15 %
- płaszczyzna pola wzlotów FATO 15 m x 15m,
- strefa bezpieczeństwa SA 36,0 m x 29,3 m.
- wysokości nawierzchni FATO (PL-EVRF2007-NH) 120,5,0m

5. Analiza możliwości wyznaczenia kierunków podejść dla FATO

Przyjęte parametry środka FATO (ARP) w układzie WGS'84: ARP (WGS'84, PL-EVRF2007-NH)

B - 51°06'11,80", L - 16°53'50,54" wysokość H - 120,5 m, główny kierunek podejścia do lądowania 296° GEO (291 ° MAG) oraz pomocniczy kierunek startu 116° GEO (111 ° MAG)

Na podstawie pomiarów geodezyjnych nie stwierdzono występowania przeszkód lotniczych przebiegających powierzchnie ograniczające dla FATO. Zarządzający Portem Lotniczym Wrocław po powstaniu FATO obejmie powierzchnie ograniczające przeszkody dla FATO monitoringiem prowadzonym w ramach bieżącego ich nadzoru oraz będzie prowadził bieżącą pielęgnację zieleni

6. Koncepcja realizacji

6.1. STREFA KOŃCOWEGO PODEJŚCIA DO LĄDOWANIA I STARTU FATO:

Strefa FATO nie będzie przeznaczona do operacji przyziemienia i wznoszenia oraz wyznaczona zostanie w postaci kwadratu o boku 15 m z obwodowym oznakowaniem poziomym z linią przerywaną koloru białego o szerokości 30cm, długość linii - 1,5m, odstępy między liniami 1,5-2,0 m, spełniającym specyfikację certyfikacyjną CS HPT-DSN.F.530;

- Współrzędne geograficzne WGS 84 środka strefy FATO - punkt „HRP”: 51°06'11,80" N 16°53'50,54" E;

- Kwadrat strefy FATO umiejscowiony będzie w odległości 65,4 m na północ od osi TWY B2 oraz w odległości 5,2 m na zachód od osi TWY F* (TWY F1) i zostanie usytuowany równolegle do osi wymienionych dróg kołowania;

- Odległość pomiędzy środkiem projektowanej strefy FATO, a osią TWY B2 wyniesie 72.9 m oraz osią TWY A2* (TWY A3) wyniesie 235.4 m;

- Wzniesienie strefy FATO wyniesie 120,5m n.p.m. (PL-EVRF2007-NH);

- W środku strefy FATO utworzony zostanie punkt celowania zgodnie z wymaganiami specyfikacji certyfikacyjnej CS HPT-DSN.F.520. Punkt celowania ma kształt trójkąta równobocznego o wymiarze boku 9,0 m i szerokości 1,0 m w którym znajdują się znak identyfikacji lotniska dla śmigłowców w kształcie litery H o wymiarach wys. 3,0 m, szer. 1,8 m., grubość linii 0,40 m. Wszystkie elementy oznakowania punktu celowania, trójkąt oraz litera H będą koloru białego, w tym celu należy wykonać utwardzoną nawierzchnię punktu celowania;

- System świateł strefy FATO będzie składał się z 12 świateł przenośnych dookólnych świecącymi na biało, rozmieszczonymi po jej krawędziach zgodnie z wymaganiami specyfikacji certyfikacyjnej CS HPT-DSN.F.670;
- Punkt celowania oznakowany zostanie wzorem 6 świateł przenośnych dookólnych koloru białego zgodnie z wymaganiami specyfikacji certyfikacyjnej CS HPT-DSN.F.680;
- Wokół projektowanej strefy FATO wyznaczono strefę bezpieczeństwa, która stosownie do wymagań specyfikacji certyfikacyjnej CS HPT-DSN.B.130 została przyjęta i określona jako prostokąt o wymiarach 36,0m x 29,3m;
- Od zewnętrznej krawędzi strefy bezpieczeństwa będzie zapewnione nachylenie boczne ochronne wznoszące się pod kątem 45°(1:1) na odległość 10 metrów zgodnie z wymaganiami specyfikacji certyfikacyjnej CS HPT-DSN.B.130;
- Nawierzchnia w obszarze FATO będzie posiadała nośność nawierzchni umożliwiającą przyjąć obciążenie przerwanego startu śmigłowca o maksymalnej masie startowej MTOM 5,7t

6.2. WYZNACZENIE POWIERZCHNI OGRANICZAJĄCYCH PRZESZKODY:

- Powierzchnie zostały wyznaczone zgodnie z tabelą E-1 p.n." Wymiary i nachylenia powierzchni ograniczających przeszkody dla wszystkich stref FATO z widzialnością" ujętą w wymaganiach specyfikacji certyfikacyjnej CS HPT-DSN.E.410 i CS HPT-DSN.E.420 oraz CS HPT-DSN.E.430. Wymiary oraz nachylenia powierzchni ograniczających przeszkody zostały przyjęte dla stref końcowego podejścia do lądowania i startu śmigłowca FATO z widzialnością i kategorią projektową nachylenia A;
  - Wobec konieczności funkcjonowania lotniska w nocy wyznaczono powierzchnię podejścia i wznoszenia po starcie z dywergencją 15 %, wychodzącą z szerokości strefy bezpieczeństwa wynoszącej 29.3m. Przyjęto pierwszą sekcję o długości 3386 m, nachyleniu 4,5 % (1:22.2), o całkowitej szerokości zewnętrznej wynoszącej 121.2 m (t.j. większej niż minimalne 10 całkowitych szerokości wirnika śmigłowca EC 135 P3, eksploatowanego przez Lotnicze Pogotowie Ratunkowe);
  - W celu zapewnienia bezpieczeństwa operacji lotniczych na lotnisku dla śmigłowców wyznaczyć należy główny i pomocniczy kierunek podejścia/ odejścia do lądowania. Dla strefy końcowego podejścia do lądowania i startu śmigłowca FATO planuje się zorganizowanie kierunków podejścia/odejścia do startu i lądowania przyjmując, że główne podejście/odejście do lądowania odbywać się będzie na kierunku 296° GEO (291 ° MAG), natomiast podejście pomocnicze odbywać się będzie na kierunku 116° GEO (111 ° MAG);
- Wyznaczona infrastruktura lotniskowa przeznaczona będzie do wyłącznego zabezpieczenia operacji lotniczych dla śmigłowca SP ZOZ Lotnicze Pogotowie Ratunkowe wykonujących loty do/z bazy HEMS w dzień oraz nocy.

6.3. SYSTEM ŚWIATEL PODEJŚCIA:

Dla projektowanej strefy FATO zainstalowany będzie system świateł podejścia spełniający wymagania specyfikacji certyfikacyjnej CS HPT-DSN.F.630, który wskazywać będzie główny kierunek podejścia do lądowania 296° GEO (291 ° MAG). System świateł będzie zainstalowany w linii prostej wzdłuż kierunku podejścia.

- System świateł podejścia będzie składać się z rzędu trzech świateł rozmieszczonych równomiernie w odstępach 30 m oraz z poprzeczki (crossbar) o długości 18 m w odległości 90 m od obwodu strefy FATO, Światła tworzące poprzeczkę (crossbar) umieszczone będą w poziomej linii prostej pod kątem prostym do linii świateł linii środkowej, przecięte przez tą linię, i rozmieszczone w odstępach 4,5 m.

- Światła powinny być białymi światłami dookólnymi, widocznymi ze wszystkich stron.

6.4. STEROWANIE OŚWIECENIEM

System świateł, na który składają się światła strefy FATO, światła punktu celowania oraz system świateł podejścia będzie składał się z świateł przenośnych zasilanych akumulatorowo. Sterowanie będzie odbywało się zarówno z budynku bazy LPR z pulpitu sterowania jak i z pokładu śmigłowca zdalnie.

6.5. DROGA KOŁOWANIA TWY F2 I TRASA PRZEMIESZCZANIA W POWIETRZU POMIĘDZY PROJEKTOWANĄ STREFĄ FATO ORAZ ISTNIEJĄCYM TLOF 2:

- Droga kołowania śmigłowca w powietrzu TWY F2 będzie przeznaczona dla umożliwienia ruchu śmigłowca nad powierzchnią na wysokości związanej z wykorzystaniem wpływu ziemi i z prędkością mniejszą niż 37 km/h (20 węzłów) i planowana jest do utworzenia pomiędzy strefą FATO a TLOF 2 (istniejącym). Parametry powyższej drogi kołowania będą spełniać wymagania specyfikacji certyfikacyjnej CS HPT-DSN.C.210;

- Planowana szerokość drogi kołowania w powietrzu śmigłowca będzie wynosić 6,0 m t.j. trzykrotność największej szerokości podwozia (UCW) śmigłowca przyjętego do obliczeń EC 135 P3, eksploatowanego przez Lotnicze Pogotowie Ratunkowe;

- Oznakowanie poziome i oznaczniki drogi kołowania śmigłowców w powietrzu będą spełniać wymagania specyfikacji certyfikacyjnej CS HPT-DSN.F.600. Oznaczniki krawędzi drogi kołowania śmigłowców w powietrzu powinny być konstrukcji łamliwej oraz nie powinny przekraczać płaszczyzny, która ma swój początek na wysokości 25 cm nad powierzchnią drogi kołowania śmigłowców w powietrzu, w odległości 1 m od krawędzi drogi kołowania śmigłowców w powietrzu, z nachyleniem w górę i na zewnątrz pod kątem 5%, na odległość 3 m poza krawędź drogi kołowania śmigłowców w powietrzu;

- Oznakowanie krawędzi drogi kołowania śmigłowców w powietrzu będzie się składać z 8 oznaczników (po 4 na każdą krawędź) w kolorze niebieskim posiadający właściwości odblaskowe (zgodnie z Załącznikiem 14 „Lotniska” tom II „Lotniska dla śmigłowców” do Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym pkt. 5.2.13.11), skutecznie kontrastujące z tłem (zgodnie z

wymaganiami specyfikacji certyfikacyjnej CS HPT-DSN.F.600). Ze względu na użytkowanie oznaczników w takim kolorze w innych bazach LPR, zostaną zastosowane znaczniki o tożsamy parametrach ze względu na unifikację oznakowania w bazach LPR;

- Oznakowanie linii centralnej drogi kołowania śmigłowców w powietrzu będzie się składać z 4 oznaczników wykonanych w technologii odblaskowej koloru żółtego o wymiarach 1,5m x 0,15m;
- Trasa kołowania śmigłowców w powietrzu o szerokości 21,0 m będzie rozciągać się symetrycznie po każdej stronie linii środkowej na odległość równą co najmniej największej całkowitej szerokości śmigłowca przyjętego do obliczeń EC 135 P3, eksploatowanego przez Lotnicze Pogotowie Ratunkowe zgodnie z warunkami specyfikacji certyfikacyjnej CS HPT-DSN.C.210;
- Powierzchnia trasy kołowania śmigłowców w powietrzu będzie odporna na działanie podmuchu pod wirnikowego oraz zapewnić wykorzystywanie wpływu ziemi;

6.6. OZNAKOWANIE SKRZYŻOWANIA DRÓG KOŁOWANIA TWY F1 Z TWY B2

- Zgodnie z warunkami specyfikacji certyfikacyjnej CS ADR-DSN.N.775 na skrzyżowaniu TWY B2/F1 na powierzchni TWY B2 w odległości 11 od wyznaczonej krawędzi nawierzchni sztucznej drogi kołowania TWY B2 do bliższej strony znaku zostanie umieszczone oznakowanie informacyjne.

- Zgodnie z warunkami specyfikacji certyfikacyjnej CS ADR-DSN.N.785 (b) 1,2 znaki informacyjne będą zainstalowane lewej stronie drogi kołowania dla obu kierunków ruchu w odległości 60m od linii środkowej krzyżującej się drogi tj. TWY F1

- Oznakowanie informacyjne będzie składać się z napisu B2 (znak lokalizacji) w kolorze żółtym na czarnym tle, oraz napisu F1 w kolorze czarnym na żółtym tle wraz z znakiem kierunku;

Powyższe założenia spowodują ograniczenia w funkcjonowaniu LPR w warunkach zasięgu widzialności wzdłuż drogi startowej mniejszej niż 800 m oraz w nocy

Zgodnie z warunkami specyfikacji certyfikacyjnej CS ADR-DSN.N.785 droga kołowania TWY F1 kończy się na skrzyżowaniu z TWY B2, (skrzyżowanie typu „T”) jako pomoc wzrokowa zostanie zastosowana barykada „Znak informacyjny” wraz ze znakami kierunku.

- Znak informacyjny będzie zlokalizowany w kierunku linii środkowej drogi kołowania TWY F1 do przeciwległego boku krzyżującej się drogi kołowania TWY B2.

- Zgodnie z warunkami specyfikacji certyfikacyjnej z CS ADR-DSN.N.775 (c)(1) prostopadła odległość od wyznaczonej krawędzi nawierzchni sztucznej drogi kołowania TWY B2 do bliższej strony znaku będzie wynosić 11m.

7. Ograniczenia operacyjne

- Projektowane FATO nie posiada odpowiednich separacji z istniejącą infrastrukturą - brak możliwości wykonywania jednoczesnych operacji statków powietrznych;
- Zgodnie z warunkami specyfikacji certyfikacyjnej CS ADR-DSN.N.775 c (4) projektuje się niepodświetlane znaki pionowe na skrzyżowaniu dróg kołowania B2 oraz TWY F* , co powodować będzie brak możliwości wykonywania operacji lotniczych na skrzyżowaniu TWY B2 oraz TWY F* (TWY F1) w warunkach widzialności wzdłuż drogi startowej mniejszej niż 800 m oraz w nocy.
- Nie projektuje się światła miejsc pośredniego oczekiwania na drodze kołowania B2 na skrzyżowaniu z drogą kołowania TWY F1, co powoduje brak możliwości wykonywania operacji lotniczych na skrzyżowaniu TWY B2 oraz TWY F* (TWY F1) w warunkach zasięgu widzialności wzdłuż drogi startowej mniejszej niż 350 m.-
- Statki powietrzne Lotniczego Pogotowia Ratunkowego nie wykonują operacji LVP.
- W związku z brakiem zabezpieczenia wydłużonego startu dla śmigłowców, w INOP lądowiska wskazane zostanie, że będzie ono przeznaczone dla wykonywania operacji lotniczych śmigłowcami w I kat osiągnięć przy wykorzystaniu procedury VTOL 1 (start pionowy).

Powyższe ograniczenia operacyjne zostaną zawarte w INOP lotniska oraz w Instrukcji operacyjnej LPR (Zasady organizacji lotów w Filli Wrocław) po uzgodnieniu procedur z podmiotem odpowiedzialnym za zarządzanie ruchem lotniczym oraz LPR.

8. Spis załączników i rysunków

- Rysunek nr 1 – LOKALIZACJA STREFY PODEJŚCIA KOŃCOWEGO I STARTU (FATO) Z POWIERZCHNIAMI OGRANICZAJĄCYMI PRZESZKODY NA PLANIE POWIERZCHNI OGRANICZAJĄCYCH WYSOKOŚĆ ZABUDOWY I OBIEKTÓW NATURALNYCH NA LOTNISKU I W OTOCZENIU LOTNISKA WROCŁAW – STRACHOWICE
- Rysunek nr 2 - LOKALIZACJA STREFY PODEJŚCIA KOŃCOWEGO I STARTU (FATO) NA PLANIE ZAGOSPODAROWANIA LOTNISKA WROCŁAW – STRACHOWICE
- Rysunek nr 3 - LOKALIZACJA STREFY PODEJŚCIA KOŃCOWEGO I STARTU (FATO)
- WYNIESIENIE